

ÚRAD KOMISÁRA
PRE DETI
Aby deti ostali deťmi

Centrum pre deti a rodiny Slovenské Nové Mesto

Správa z monitoringu národného preventívneho mechanizmu

Adresa zariadenia: Hlavná 28/137, 076 33 Slovenské Nové Mesto
Zriaďovateľ : Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
Riaditeľ: Ing. Marcela Varaniová
Typ zariadenia: Centrum pre deti a rodiny
Kapacita: 63
Dátum návštevy: 20.6 -21.6.2024 a 17.07. – 18.07.2024
Dátum vydania správy: 12.12.2024
Číslo sp.: KPD-MPS 204/2024
Návštevu vykonali: Mgr. Adrián Klimo, Mgr. Karolína Jamečná, Mgr. Gabriela Cabanová
JUDr. Markéta Gašajová, PhD., Ivan Lakatoš

Obsah

Obsah.....	2
1. Úvodné informácie.....	3
1.1. Národný preventívny mechanizmus, ciele a postupy.....	3
1.2. Charakteristika monitorovaného zariadenia.....	5
1.3. Priebeh návštevy.....	6
1.4. Závery z návštevy.....	6
2. Monitorované oblasti.....	7
2.1. Vzťahy v zariadení a atmosféra v zariadení.....	7
2.2. Kontakt s okolitým svetom.....	10
2.3. Režimové a organizačné opatrenia.....	13
2.4. Prostredie a materiálne podmienky zariadenia.....	17
3. Prehľad opatrení komisára pre deti.....	21
3.1. Prehľad opatrení.....	21

1. Úvodné informácie

1.1. Národný preventívny mechanizmus, ciele a postupy

Komisár pre deti plní od roku 2023 **úlohy národného preventívneho mechanizmu** v Slovenskej republike (ďalej len „NPM“) podľa Opčného protokolu k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (tu uvedený protokol a dohovor ďalej len „Opčný protokol“ a „Dohovor“)¹.

Účelom NPM je zavedenie **systemu pravidelných návštev** (monitoringov) vykonávaných nezávislými medzinárodnými a národnými orgánmi na miestach, kde sú osoby pozbavené ich slobody, v záujme predchádzania mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (ďalej len „zlé zaobchádzanie“).

Postavenie NPM sa v zmysle čl. 3 opčného protokolu v Slovenskej republike zverilo do pôsobnosti troch už existujúcich orgánov ochrany ľudských práv - verejného ochrancu práv, komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím.

Vo vzťahu ku pôsobnosti komisára pre deti **ide o výkon systematických návštev na miestach, kde sa nachádza alebo môže nachádzať osoba, ktorá je dieťaťom**. Ide nielen o miesta, kde takéto osoby sú alebo môžu byť obmedzené na slobode orgánmi verejnej moci, ale aj o miesta, kde takéto osoby sú alebo sa môžu nachádzať v dôsledku odkázanosti na poskytovanie starostlivosti, a to bez ohľadu na to, či ide o zariadenia štátne alebo súkromné.² Cieľom národného preventívneho mechanizmu je zabrániť mučeniu a inému zlému zaobchádzaniu **zo strany štátu**, teda len v miestach a na miestach, kde štát vystupuje prostredníctvom svojich zamestnancov alebo poverených osôb; Výkon NPM sa riadi internými predpismi Úradu komisára pre deti (ďalej len „ÚKPD“).

Slovenská republika má vytvorené represívne a kontrolné mechanizmy pre miesta, kde sú umiestnené maloleté deti bez možnosti opustiť tieto miesta. **Úlohou NPM je však vytvorenie preventívneho mechanizmu, s cieľom pôsobiť do budúcnosti**. Hlavnou pracovnou metódou je rozširovanie tzv. „best practices“, ktoré sú systematicky zbierané, analyzované a následne implementované do praxe, a to aj zo zahraničia.

Podľa odporúčaní OSN pre NPM bol vypracovaný **harmonogram návštev**, ktorého kritériá zohľadňujú geografické a logistické princípy tak, aby bolo možné vykonať návštevy vo všetkých miestach bez výnimky, kde sa nachádzajú maloleté deti a aby vykonanie návštev bolo systematické, teda opakované v horizonte niekoľkých rokov tak, aby bolo efektívne.

¹ § 4 ods. 1 písm. b) bod 2. Zákona 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím“).

² § 4 ods. 2 písm. h) Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.

Komisár pre deti sa **pri návštevách zariadení zameria na odhaľovanie systémových nedostatkov**, ktoré vedú alebo by mohli viesť k zlému zaobchádzaniu s osobami umiestnenými v zariadeniach. Komisár pre deti skúma tak hmotné podmienky pobytu v zariadeniach, ako aj jeho inštitucionálny rámec, a všíma si záruky proti zlému zaobchádzaniu, t. j. mieru zabezpečenia práv osôb obmedzených na slobode a mieru ich praktického uplatňovania.³ Monitoring vykonávajú zamestnanci ÚKPD najmä rozhovormi s vedením a zamestnancami zariadenia, rozhovormi s deťmi umiestnenými v zariadení, pozorovaním priestorov zariadenia, nahliadaním do spisov a iných úradných záznamov.

Po **každom monitoringu sa spracuje správa**⁴. Správa sa skladá z jednotlivých častí – monitorovaných oblastí, kde sa popisujú zistené skutočnosti. V prípade zistených nedostatkov obsahuje správa návrh prostriedkov nápravy⁵ alebo žiadosť o prijatie opatrení⁶ s určenou lehotou na vykonanie nápravy. V prípade, že zariadenie má v nejakej oblasti dobré výsledky, resp. vhodne nastavené postupy, správa môže konštatovať, že takýto postup možno považovať za dobrú prax (tzv. „best-practices“ ako sa uvádza v zahraničí).

Správa sa následne posieľa **na vyjadrenie monitorovanému zariadeniu**, s určenou lehotou na vyjadrenie. Zariadenie sa v určenej lehote má vyjadriť k navrhnutým prostriedkom nápravy/opatreniam a spôsobu ich realizácie. V prípade nedostatočnej odpovede zariadenia, zariadenie bude požiadané o doplnenie informácií, prípadne vzhľadom na charakter situácie bude informovaný nadriadený orgán. V zariadení je spravidla vykonaná komisárom pre deti opätovná návšteva, za účelom preverenia nápravy zistených nedostatkov.

Finálna verzia správy sa **zverejňuje v anonymizovanej podobe na webovom sídle ÚKPD** a posieľa sa koordinačnému orgánu NPM, ktorým je verejný ochranca práv.⁷ Sprístupnenie správy a oboznámenie verejnosti s nedostatkami a príkladmi dobrej praxe pomáha naplňať účel NPM, ktorým je prevencia zlého zaobchádzania.

---

³ Ako uvádza aj dôvodová správa k vládnemu návrhu zákona č. 1354/2023, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

⁴ § 5 ods. 3 Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.

⁵ § 4 ods. 2 písm. f) Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.

⁶ § 4 ods. 2 písm. a) bod 4 Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.

⁷ § 5 ods. 3 Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.

1.2 Charakteristika monitorovaného zariadenia

Centrum pre deti a rodiny Slovenské Nové Mesto (ďalej aj ako „CDR“ alebo „zariadenie“) je štátna rozpočtová organizácia, ktorej zriaďovateľom je Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny.

CDR sa nachádza v obci Slovenské Nové Mesto na hranici s Maďarskom, najbližšie väčšie mesto Trebišov je vzdialené 27 km.

CDR vykonáva pobytovou formou nasledovné opatrenia:

1. Pobytové opatrenia súdu, t.j. opatrenia dočasne nahrádzajúce dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe
  - a. rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti⁸
  - b. rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia⁹
  - c. rozhodnutia súdu o uložení výchovného opatrenia;¹⁰
2. Pobytové opatrenie na predchádzanie vzniku, prehlbovania a opakovania krízových situácií dieťaťa
  - a. na požiadanie orgánu sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately o dočasné krízové umiestnenie dieťaťa;¹¹
3. Dobrovoľné pobytové opatrenia pre deti na základe
  - b. dohody s rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa¹²
  - c. požiadania dieťaťa;¹³
4. Dobrovoľné pobytové opatrenia pre plnoleté fyzické osoby.¹⁴

Kapacita CDR je 63 detí, rozdelených do samostatne usporiadaných skupín (počet miest 40), do profesionálnych náhradných rodín (počet miest 18), na dobrovoľných pobytoch (počet miest 5). V zariadení majú zriadené 4 samostatne usporiadané skupiny.

CDR sídli v jednej kmeňovej, dvojposchodovej budove. V kmeňovej budove sú umiestnené 2 samostatne usporiadané skupiny a skupina zriadená podľa § 47 ods. 5 Zákona č. 305/2005 Z. z. (tzv. dobrovoľný pobyt).

Každá samostatne usporiadaná skupina v kmeňovej budove má vytvorený vlastný priestor, ktorý tvorí kuchyňa, spoločenská miestnosť, a dve spálne, kde každé dieťa má svoje súkromie

⁸ § 54 Zákona č. 36/2005 Z. z. zákona o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“)

⁹ § 365 a 367 Zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“)

¹⁰ § 37 ods. 3 Zákona o rodine.

¹¹ § 45 ods. 1 písm. c) bod 1 Zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon č. 305/2005 Z. z.“)

¹² § 47 Zákona č. 305/2005 Z. z.

¹³ § 46 ods. 1 písm. a) bodu 2 Zákona č. 305/2005 Z. z.

¹⁴ § 46 ods. 1 písm. b) bod 2 a § 46 ods. 1 písm. c) Zákona č. 305/2005 Z. z.

a priestor na osobné veci. Na prízemí kmeňovej budovy je zriadená návštevná miestnosť, prispôbena na stretávanie sa detí s rodičmi resp. blízkymi osobami.

Zároveň sa nachádza v kmeňovej budove kancelária riaditeľky, ekonomického úseku, odborného tímu a sociálnych pracovníčok. V kmeňovej budove je situovaná aj kancelária soc. pracovníčok vykonávajúcich opatrenia SPODaSK ambulantnou a terénnou formou.

Profesionálni náhradní rodičia zabezpečujú starostlivosť deťom vo vlastnom rodinnom prostredí.

V dvoch oddelených rodinných domoch sú umiestnené ostatné dve samostatne usporiadané skupiny.

1.3 Pribeh návštevy

Návšteva sa uskutočnila dňa 20.6 -21.6.2024 a 17.07. – 18.07.2024. Na mieste bola prítomná riaditeľka zariadenia Ing. Marcela Varanaiová a zamestnanci zariadenia. Vedeniu CDR ako aj jednotlivým zamestnancom poverení zamestnanci UKPD vysvetlili účel návštevy vykonávanej z titulu NPM a proces monitoringu.

Návštevu zariadenia vykonali zamestnanci ÚKPD: Mgr. Adrián Klimo, JUDr. Markéta Gašajová, PhD., Mgr. Karolína Jamečná, Mgr. Gabriela Cabanová, Ivan Lakatoš (v pozícii peer pracovníka).

Zamestnanci ÚKPD počas návštevy realizovali prehliadku zariadenia, vrátane vonkajších priestorov, viedli rozhovory s riaditeľom zariadenia, sociálnym pracovníkom, vychovávateľmi a deťmi umiestnenými v profesionálnej náhradnej rodine, a deťmi na skupinách. Súčasťou monitoringu bolo aj nahliadnutie do spisovej dokumentácie náhodne vybranej vzorky detí, a ostatnej dokumentácie vedenej CDR. Zamestnanci CDR poskytli pri monitoringu plnú súčinnosť.

1.4. Závěry z návštevy

Na základe vykonaného monitoringu komisár pre deti konštatuje, že v zariadení **nebolo zistené počas monitoringu zlé zaobchádzanie s deťmi v zmysle Dohovoru**. Počas monitoringu však boli zistené skutočnosti, ktoré nemožno považovať, že sú v najlepšom záujme maloletých detí, resp. boli zistené neprimerané organizačné opatrenia, najmä:

- striktné obmedzovanie vychádzok detí,
- nedostatočné prešetrenie skutočností oznámených maloletými deťmi, že v profesionálnych náhradných rodinách môže dochádzať k nevhodnému správaniu profesionálnych náhradných rodičov.

Opatrenia prijaté komisárom pre deti sú uvádzané v texte v kapitole 2 pri jednotlivých oblastiach, ktoré boli monitorované, a komplexne zosumarizované v kapitole 3 tejto správy.

2. Monitorované oblasti

2.1. Vzťahy v zariadení a atmosféra v zariadení

2.1.1. Vzťahy medzi deťmi a zamestnancami zariadenia

Možno konštatovať, že atmosféra v zariadení bola napätá, a to najmä medzi zamestnancami a vedením zariadenia (riaditeľkou). Z rozhovorov so zamestnancami vyplýva, že medzi zamestnancami a vedením vznikajú časté spory, komunikácia je nedostatočná, zo strany vedenia direktívna, zamestnanci zariadenia prejavujú nevôľu prinášať akékoľvek návrhy na zmenu, ale aj týkajúce sa maloletých detí, z dôvodu, že tieto návrhy bývajú odmietané. Maloleté deti pri rozhovoroch uvádzali, že nadriadený a zamestnanci sa správajú k sebe nevhodne a neprofesionálne.

Napriek skutočnosti, že vzťahy medzi vedením a zamestnancami nie sú predmetom monitoringu, je potrebné konštatovať, že napätá atmosféra môže negatívnym spôsobom vplývať na maloleté deti umiestnené v zariadení a komisár pre deti apeluje na nápravu uvedeného stavu, a to aj prostredníctvom realizovania častejších supervízií zo strany zriaďovateľa a interne v rámci CDR.

Vzťahy medzi deťmi a vychovávateľmi navzájom boli na bežnej úrovni. Niektoré z detí sa sťažovali, že vychovávatelia sa často reagujú nevhodne na ich správanie. Uvedené sa deje najmä, keď deti neposlúchajú. Monitoringom však neboli zistené žiadne vážne slovné konflikty medzi zamestnancami a maloletými.

Okrem uvedených, slovných konfliktov, však v zariadení neboli zaznamenané vážne konflikty, prípadne fyzické násilie (okrem prípadu v profesionálnej rodine, uvedeného nižšie v bode 2.1.2.).

Opatrenie komisára pre deti:

1. **Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny:** Z dôvodu častých a dlhodobých konfliktov medzi vedením CDR a zamestnancami (ktoré CDR nevie samostatne vyriešiť) sa odporúča realizovať nápravu, napr. prostredníctvom spolupráce s vedením a zamestnancami zariadenia, ktorí by hľadali vhodné postupy riešenia danej situácie.
Termín plnenia: bezodkladne

2.1.2. Profesionálne náhradné rodiny

V čase monitoringu na samostatne usporiadanej skupine v jednom z rodinných domov (SNP 1869/109, Trebišov), sa nachádzala maloletá, ktorá bola t. č. umiestnená v CDR v starostlivosti profesionálnych náhradných rodičov (anonymizované) (ďalej len „PNR“), ktorí boli t.č. na dovolenke. Maloletá za prítomnosti psychológa z ÚKPD uviedla, že PNR často užívajú

v domácnosti alkohol, uviedla že „matka“ pobehovala po domácnosti nahá a opitá, a že ju PNR viackrát fyzicky napadli, že im rasisticky nadávajú, verbalizovala, že by najradšej od PNR utiekla. V monitorovanej profesionálnej náhradnej rodine žili spolu v domácnosti tri umiestnené deti s dvoma PNR - manželmi. Najmladšie dieťa umiestnené v danej rodine malo 4 roky, pričom sa má o ňu starať iná maloletá umiestnená u tej istej profesionálnej náhradnej rodine. Uvedené tvrdenia potvrdila aj druhá maloletá, umiestnená v danej profesionálnej náhradnej rodine.

Na základe zistených skutočností boli informácie bezodkladne postúpené orgánom činným v trestnom konaní v zmysle ust. § 23 písm. a), bodu 2. Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.¹⁵

Súčasne bolo zo strany ÚKPD informované vedenie CDR so žiadosťou, aby sa maloleté deti do PNR nevrátili a ostali na samostatne usporiadanej skupine, čomu CDR vyhovel.

Okresné riaditeľstvo policajného zboru v Trebišove dňa 06.08.2024 odmietlo podané trestné oznámenie, nakoľko uviedlo, že nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. Vyšetrením – najmä vypočutím školy, sociálnej pracovníčky CDR, rozhovormi s maloletými umiestnenými u PNR, štúdiom psychologických vyšetrení PNR, štetím v domácnosti prísl. Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trebišov, bolo zistené, že neboli naplnené znaky skutkovej podstaty trestného činu. PNR v zmysle vyšetrenia vykonávajú funkciu PNR už viac ako 16 rokov, bez akýchkoľvek vážnych nedostatkov. Psychologické posudky oboch PNR mali byť vykonané pred nedávnom, s konštatovaním, že PNR sú spôsobilí vykonávať činnosť PNR. Z vykonaného dokazovania sa nepotvrdilo, že by PNR fyzicky alebo inak napádali maloleté deti.

ÚKPD po vykonanom monitoringu bezodkladne kontaktovalo aj Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ÚPSVaR“) s konštatovaním aj vyššie popísaného zisteného nedostatku ohľadom PNR a žiadosťou o súčinnosť vo veci ochrany práv detí. ÚPSVaR v správe zo dňa 02.07.2024 konštatuje, že maloleté deti boli ponechané v starostlivosti samostatne usporiadanej skupiny, kde sú doposiaľ (a teda u zmienených PNR sa už nenachádzajú). ÚPSVaR súčasne vykonalo návštevu zariadenia v máji 2024, týkajúcu sa zisťovania režimu a poskytovania starostlivosti deťom v samostatne usporiadaných skupinách a v profesionálnych náhradných rodinách a boli prijaté bližšie nešpecifikované opatrenia. Situácia v CDR sa mala podľa tvrdení ÚPSVaR zlepšiť. Zo správy nevyplýva, či boli prijaté aj opatrenia smerujúce k dotknutej profesionálnej náhradnej rodine.

CDR podľa zistení ÚKPD opätovne umiestnilo ďalšie maloleté deti do danej profesionálnej náhradnej rodiny (aj jednu z maloletých dievčat, ktorá uviedla pri monitoringu závažné skutočnosti ohľadne správania PNR).

---

¹⁵ Existovalo dôvodné podozrenie z páchania trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby v zmysle ust. § 208 Zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon.

Komisár pre deti konštatuje, že napriek vykonanému prešetreniu situácie má za to, že tvrdenia maloletých detí ohľadne nadmerného užívania alkoholu PNR a fyzických útokov na maloleté deti neboli vyvrátené, resp. nebolo konštatované, že tieto tvrdenia nie sú založené na pravde. Skutočnosť, že PNR vykonáva činnosť už viac ako 16 rokov a t.č. neboli zistené nedostatky v starostlivosti, ešte nevyučuje, že tvrdenia maloletých detí nie sú pravdivé. Komisár pre deti považuje za vhodné vykonávať v PNR pravidelné neohlásené návštevy min. 1 x mesačne, a v rovnakých intervaloch vykonať rozhovory s maloletými deťmi umiestnenými v PNR bez prítomnosti PNR, za účelom zistenia, či PNR vykonávajú starostlivosť riadne, a či je v ich domácnosti vhodné prostredie pre zdravý psychický a fyzický vývin maloletých detí.

Súčasne komisár pre deti apeluje na zariadenie, aby min. 1 x mesačne vykonávalo návštevy aj v ostatných profesionálnych náhradných rodinách zariadenia a viedlo rozhovory s deťmi umiestnenými v týchto rodinách bez prítomnosti PNR, a prípadné oznámenia detí o nevhodnom správaní PNR bezodkladne riešilo s ÚPSVaR, orgánmi činnými v trestnom konaní, generálnou prokuratúrou SR, resp. inými relevantnými inštitúciami podľa povahy zistení.

Opatrenie komisára pre deti

- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny:** Prostredníctvom príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vykonávať v PNR (anonymizované) v období 6 mesiacov pravidelné neohlásené návštevy min. 1 x mesačne, a v rovnakých intervaloch vykonať rozhovory s maloletými deťmi umiestnenými v PNR bez prítomnosti PNR, za účelom prezistenia, či PNR vykonávajú starostlivosť riadne, a či je v ich domácnosti vhodné prostredie pre zdravý psychický, fyzický vývin maloletých detí (záznam zo závermi z vykonanej návštevy posielat' bez zbytočného odkladu na vedomie komisárovi pre deti).

Termín plnenia: bezodkladne

- CDR:** min. 1 x mesačne vykonávať neohlásené návštevy v profesionálnych náhradných rodinách zariadenia a viesť rozhovory s deťmi umiestnenými v týchto rodinách bez prítomnosti profesionálnych náhradných rodičov, a prípadné oznámenia detí o nevhodnom správaní profesionálnych náhradných rodičov bezodkladne riešiť s ÚPSVaR, orgánmi činnými v trestnom konaní, generálnou prokuratúrou SR, resp. inými vhodnými inštitúciami podľa povahy zistení a viesť záznamy o takýchto návštevách a rozhovoroch s maloletými umiestnenými u profesionálnych náhradných rodičov.

Termín plnenia: bezodkladne

2.1.3. Vzťahy medzi deťmi

Na základe vykonaných rozhovorov sa javí, že v zariadení nedochádza k šikane a k násilným hádkam medzi deťmi dochádza iba výnimočne.

2.2. Kontakt s okolitým svetom

2.2.1. Adaptácia

V adaptačnej fáze sa v zariadení prístupuje k deťom individuálne, podľa ich potrieb, veku, primerane podľa toho, z akého prostredia prídu (*niektoré deti nepoznajú posteľ, základné hygienické návyky, iné sú zo sociálne lepšieho prostredia*).

Adaptácia prebieha pol roka, ak osobitné okolnosti nevyžadujú dlhší čas. Sociálny pracovník zariadenia pravidelne komunikuje s rodinou a príslušným pracovníkom kurately. Dieťaťu je primerane veku vysvetľované, prečo sa nachádza v zariadení a čo je účelom pobytu v zariadení.

2.2.2. Vychádzky a Návštevy

Podľa interných pravidiel CDR, monitoringom bolo zistené, že maloletí môžu chodiť na vychádzky od pondelka do piatku len na 1 hodinu (t.j. 1 hodina vychádzky za 5 dní) a v čase víkendu tiež na jednu hodinu, ale len samostatne, nie vo dvojici, a to z dôvodu, že podľa vedenia deti chcú chodiť na vychádzky, len aby sa mohli fyzicky zblížovať s opačným pohlavím, resp. z dôvodu strachu vedenia CDR z úteku detí.

Podľa vyjadrení vychovávateľov a detí, jedna zo samostatne usporiadaných skupín sa nachádza v dome, ktorý je od centra Trebišova vzdialený 30 minút chôdze. Za hodinu, ktorú majú určenú na vychádzku, tak stihnú deti prísť len do mesta, a musia ísť hneď spať, v dôsledku čoho na vychádzky ani veľmi nechodia, nakoľko nemajú kam. Druhá samostatne usporiadaná skupina obýva dom, ktorý je umiestnený cca 5 minút pešo od centra mesta Trebišov. Uvedené nie je nijako zohľadnené v úprave vychádzok jednotlivých skupín, napriek opakovaným sťažnostiam.

Komisár pre deti konštatuje, že sledovaný účel, ktorý má byť obmedzením vychádzok dosiahnutý (zákaz fyzického zblížovania detí a úteky) je v hrubom nepomere s tým, ako toto pravidlo zasahuje do práv dieťaťa.

Zariadenie bolo bezodkladne upozornené na nevhodnosť a neprimeranosť daného obmedzenia vychádzok. Napriek skutočnosti, že vychádzky detí v zariadeniach typu ako je CDR nie sú zákonne upravené, je potrebné vychádzať zo všeobecných právnych noriem garantovaných Dohovorom o právach dieťaťa a vhodnou praxou zaužívanou v zariadeniach typu ako CDR.

O uvedených pravidlách vychádzok bolo bezodkladne upovedomené aj ÚPSVaR, ktoré na základe uvedeného vykonalo dňa 11.09.2024 metodickú návštevu s cieľom preverenia aktuálnej situácie v CDR a v správe zo dňa 23.09.2024 doručenej komisárovi pre deti konštatovalo nasledovné: „Zamestnanci oddelenia ÚPSVaR na stretnutí so zamestnancami CDR a za prítomnosti riaditeľky oznámili, že nastavené pravidlá určujúce čas, trvanie a frekvenciu vychádzok nie sú v súlade s individuálnym prístupom k dieťaťu a majú charakter

porušovania práv dieťaťa a jeho obmedzovania. Z tohto dôvodu je potrebné zrušiť pravidlá takéhoto alebo obdobného charakteru a nastaviť fungovanie v SUS (pozn.: samostatne usporiadanej skupine) ako aj vychádzky tak, aby zohľadňovali individuálne osobitosti detí ako aj ich záujmy. Je vhodné, aby vychádzku dieťaťa na základe jeho individuálnej požiadavky posúdil službukonajúci zamestnanec a dohodol sa s dieťaťom, vzhľadom na jeho vek a rozumové schopnosti, na jej vhodnosti a trvaní. V rámci stretnutia bola zamestnancom CDR poskytnutá metodická podpora, kedy mali možnosť pýtať sa a diskutovať aj o spôsobe ako postupovať pri zavádzaní nových pravidiel spolu s deťmi. Zamestnancom bola zdôraznená aj spolupúčasť detí pri tvorbe nových pravidiel v SUS, vypočutie si ich názoru k daniu v SUS. V prípade potreby môžu zamestnanci CDR požiadať o ďalšiu metodickú pomoc alebo konzultáciu. Na pracovnom stretnutí odkomunikované ako aj následne zaznamenané odporúčania boli dňa 17.09.2024 zaslané do CDR Slovenské Nové Mesto so záverom : odporúčania implementovať do praxe ihneď, zodpovedaná riaditeľka a zamestnanci CDR. ÚPSVaR, oddelenie CDR, následne preverí zavedenie odporúčaní do praxe.“

Komisár pre deti dodáva, že v rámci NPM môže konštatovať počas monitoringov rôzne príklady dobrej praxe vo fungovaní zariadení a tieto následne odporúčať iným zariadeniam. V zariadení Centra pre deti a rodiny Trnava bola politika vychádzok označená komisárom pre deti práve ako príklad dobrej praxe, pričom vychádzky prebiehajú nasledovne: „Deti majú povolené samostatné vychádzky od 12 rokov veku a to v stredu od 16:00 – 18:00 hod. a v piatok a cez víkend od 15:00 – 18:00 hod. Pre deti od 15 rokov sú samostatné vychádzky povolené cez víkend do 21:00 hod. a deti od 17 rokov majú vychádzky každý deň do 18:00 hod. a v sobotu do 22:00 hod. Nočnú vychádzku majú dovolenú len deti od 17 rokov a to ako výhodu za vhodné správanie, ale musia uviesť presné miesto pobytu a byť aktívne prítomní na telefóne. Cez letné prázdniny je tento režim upravený - voľnejší, podľa dohody s vychovávateľmi a vedením.“

Opatrenie komisára pre deti

- 4. CDR:** Prehodnotiť a upraviť interné pravidlá upravujúce vychádzky maloletých napr. obdobnou formou ako má vyššie popísané zariadenie (CDR Trnava), a poskytnúť tak **deťom dostatočnú mieru slobody najmä v závislosti od ich veku a rozumových schopností, a oznámiť komisárovi pre deti nové pravidlá upravujúce vychádzky.**
Termín plnenia: do 1 mesiaca.

2.2.3. Prístup k mobilu a internetu

Internet je pre deti dostupný v celom zariadení. Môžu sa k nemu pripojiť zo súkromných počítačov/mobilných telefónov/tabletov, resp. so zariadení CDR.

Prístup k telefónom je však obmedzený, v CDR platí plošné pravidlo odobratia telefónov o 21:00 hod. na celú noc, ráno telefón odovzdajú deťom.

Dieťa by malo mať v zásade neobmedzenú možnosť držby telefónu, t.j. telefón by nemal byť dieťaťu odoberaný, pokiaľ k tomu neexistuje dôvod. Zariadenie môže na základe transparentných a jednoznačných pravidiel obmedziť ich používanie napr. pre potreby prípravy do školy, komunitných činností, stravovania, alebo počas nočného kľudu, v prípade nebezpečia (napr. pozerania nevhodného obsahu), ale len s ohľadom na individuálne okolnosti.

Odoberanie mobilu pre účely nočného kľudu by malo byť individualizované, resp. minimálne odvodené od veku detí. Deti staršie ako 15 rokov by mali mať možnosť mať pri sebe telefón neustále, a odoberanie nastaviť najmä v prípade vyššie spomenutých individuálnych okolností.

Deti nad 15 rokov by sa zároveň mali učiť vlastnej zodpovednosti, a to aj s ohľadom na používanie mobilného telefónu na úkor iných činností. Súčasne takto staré deti môžu mať vybudované blízke vzťahy (priateľov, priateľky) mimo CDR, a striktné odovzdanie telefónu o 10:00 nemusí byť v prípade takto starých detí vhodné a účelné.

Deti do 15 rokov je vhodné v používaní telefónov korigovať viac, najmä obmedzovať používanie počas dňa na plnenie školských povinností, a iných aktivít. V čase nočného kľudu môže byť takémuto dieťaťu odobraný telefón, najmä v prípade že opakovane na ňom trávi čas. Každý zásah však musí byť dieťaťu vopred odkonzultovaný a stanovené presné podmienky obmedzenia.

Opatrenie komisára pre deti

5. **CDR:** Prehodnotiť vnútornú politiku odoberania mobilných telefónov. Zariadenie by malo umožniť dieťaťu nad 15 rokov disponovať telefónom bez zásadnejších obmedzení. Obmedzenie používania telefónov môže byť uplatňované, ale malo by byť individualizované a určené na základe konkrétnych pravidiel, a to najmä v prípade detí mladších ako 15 rokov.

Termín plnenia: bezodkladne

2.2.4. Súkromie korešpondencie

Na základe informácií od detí a zamestnancov sa nekontroluje listová, elektronická korešpondencia a telefonické hovory. Deti majú dostatok súkromia na telefonické rozhovory.¹⁶ Do zariadenia sú doručované aj listy a balíky, pričom zariadenie ich obsah nekontroluje. Ku kontrole by zariadenie pristúpilo jedine v prípade, ak by existovalo dôvodné podozrenie, že obsah balíka môže byť nebezpečný alebo nelegálny. V takomto prípade musia byť kontroly balíkov a listov realizované za prítomnosti adresáta (dieťaťa).

---

¹⁶ Čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa: „Žiadne dieťa nesmie byť vystavené svojvoľnému zasahovaniu do svojho súkromného života, rodiny, domova alebo korešpondencie ani nezákonným útokom na svoju česť a povesť.“

2.3. Režimové a organizačné opatrenia

2.3.1 Režim dňa

Každá samostatne usporiadaná skupina má vypracovaný denný časový harmonogram činností. Denný časový harmonogram činností v samostatne usporiadanej skupine vypracúvajú vychovatelia spoločne s deťmi a prihliadajú na vekové a mentálne odlišnosti detí v samostatne usporiadanej skupine. Denný časový harmonogram činností v samostatne usporiadanej skupine sa prispôsobuje organizačným zmenám v samostatne usporiadanej skupine.

Usporiadanie denného režimu v zariadení nie je plošné a striktné stanovené. Zariadenie (vychovatelia) reguluje len zásadné veci ako čas nočného kľudu, čas vstávania a čiastočne stravovanie (to však neplatí plošne). V poobedných hodinách sa venujú príprave do školy, záujmovým aktivitám, krúžkom – program jednotlivcov je individualizovaný.

2.3.2. Voľnočasové aktivity

Voľný čas sa rozdeľuje na individuálny a krúžky. Centrum vytvára podmienky pre záujmovú činnosť, športovú, kultúrnu a rekreačnú činnosť. Uvedené aktivity sú zaznamenané v individuálnom pláne rozvoja osobnosti dieťaťa a v pláne výchovných činností na príslušný rok. Harmonogram výchovných, športových, kultúrnych a rekreačných činností si dohodne každá samostatne usporiadaná skupina a profesionálna náhradná rodina.

Záujmová činnosť je súčasťou vzdelávania dieťaťa. Záujmová činnosť je poskytovaná na základe dohody medzi základnou školou, športovým klubom, turistickým oddielom a pod. Deti navštevujú krúžky podľa vlastného výberu a ponuky jednotlivých typov škôl.

Rekreačná činnosť je deťom poskytovaná v čase letných a zimných prázdnin podľa finančných možností CDR. Kultúrna činnosť je zabezpečená v centre a v školách, ktoré deti navštevujú. Centrum disponuje stolnotenism stolom, volejbalovým ihriskom, pieskoviskom. Deti majú k dispozícii bicykle, kolobežky a kolieskové korčule. V blízkosti kmeňovej budovy centra je futbalové a multifunkčné ihrisko. Deti umiestnené v rodinných domoch využívajú ihriská a multifunkčné ihriská v rámci mesta Trebišov. Aj vychovatelia robia deťom programové aktivity. Chodia aj na plaváreň, prípadne klzisko. Robia sa rôzne výlety a opekačky. Deti ešte uviedli, že počas školského roka majú dostatok rôznych aktivít a krúžkov, no horšie je to počas leta a prázdnin. Vtedy sa podľa ich slov viac nudia a nemajú občas čo robiť.

2.3.3. Vreckové

Pri poskytovaní vreckového, jeho krátení, a pod. sa monitoringom nezistili porušenia a CDR postupuje v súlade so zákonom.

Ku kráteniu vreckového dochádza len zo zákonných dôvodov, napr. v prípade, ak napr. deti niečo úmyselne poškodia, prípadne pri nedovolenom opustení zariadenia.¹⁷

2.3.4. Mechanizmus sťažností

V zariadení je schránka na sťažnosti pre deti a je umiestnená vo verejných spoločenských priestoroch zariadenia, deti k nej majú prístup a sú oboznámené s postupom riešenia sťažností. Túto schránku má na starosti psychologička, ale podľa vyjadrenia pani riaditeľky, doteraz nebola zaznamenaná žiadna sťažnosť, ktorú by bolo potrebné riešiť.

V CDR nie je určený dôverník pre deti – osoba, ktorej môžu nahlásiť problémy a majú s ňou dôverný vzťah, ale prirodzene deti nahlásujú problémy svojim vychovávateľom, alebo psychológovi (skôr ale vychovávateľovi, lebo so psychológom majú nie častý kontakt).

V zariadení absentuje zverejnenie kontaktných informácií na dozorujuce orgány a kontrolujuce subjekty, (ako napr. komisár pre deti, verejný ochranca práv, ÚPSVaR, Generálna prokuratúra SR). Súčasne deti neboli oboznámené o možnosti kontaktovať takéto orgány v prípade potreby. Napriek faktu, že deti majú voľne dostupné zariadenia s pripojením na internet, je vhodné ich účelovo špecificky informovať o mechanizmoch sťažností a kontaktoch na externé nezávislé orgány, ideálne tieto zverejniť na tabuli v spoločných priestoroch.¹⁸

Opatrenia komisára pre deti

6. **CDR:** Zabezpečiť zverejnenie kontaktov na nezávislé dozorujuce a kontrolné orgány a inštitúcie, a súčasne poučiť a informovať deti o možnostiach podávať sťažnosti a podnety týmto externým subjektom (aj deťom v profesionálnych rodinách).

Termín plnenia: bezodkladne

2.3.5. Individualizácia jednotlivcov

Zariadenie ponecháva možnosť deťom rozhodovať o bežných každodenných záležitostiach primerane svojmu veku, rozumovej a vôľovej vyspelosti. Deti si môžu upravovať vzhľad tak, ako uznajú za vhodné, podľa svojich vlastných preferencií.

V zariadení sa monitoringom nezistili akékoľvek obmedzenia vzhľadu (účes, piercing, tetovanie a pod.), alebo štýlu obliekania. Zamestnanci CDR korigujú deti len v nevyhnutných

¹⁷ § 66 ods. 5 Zákona č. 305/2005 Z. z.: „Suma vreckového ustanovená na mesiac sa znižuje o pomernú sumu vreckového pripadajúcu na počet dní, počas ktorých sa dieťa zdržiavalo bez súhlasu mimo centra.“

¹⁸ „Ve všech zařízeních sociální péče by měl existovat účinný interní mechanismus pro podávání stížností a rezidenti by měli mít také možnost podávat stížnosti nezávislému externímu orgánu, který je oprávněn přímo přijímat důvěrné stížnosti a vydávat potřebná doporučení. Stížnosti adresované správě zařízení by měly být zaznamenány v určeném registru.“ Rada Európy / Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT), Informačný prehľad: Osoby zbavené slobody v zariadeniach sociálnej starostlivosti. Bod 34. Dostupné na: <https://rm.coe.int/1680a8ae64>.

prípadoch, napr. z dôvodu nevhodného oblečenia vzhľadom na počasie, alebo z dôvodu vhodnosti pre určitú príležitosť.

2.3.6. Vedenie spisovej dokumentácie

Zariadenie je povinné viesť spisovú dokumentáciu o dieťati a plnoletej fyzickej osobe, pre ktoré sú vykonávané opatrenia podľa Zákona č. 305/2005 Z. z.¹⁹

Plány sociálnej práce (ďalej len „PSP“) v spisoch (anonymizované) boli formálne. V úlohách zainteresovaných subjektov boli zaznamenané úlohy, ktoré zainteresovaným subjektom vyplývajú zo zákona 305/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov v § 32 ods. 3²⁰, ods. 5²¹.

V otázke cieľa PSP „osamostatnenia dieťaťa“ za rozporný prvok je vnímané obmedzenie, ktoré umožňuje deťom opustiť zariadenie samostatne len na 1 hodinu v pracovnej časti týždňa a 1 hodinu počas víkendu.

V dvoch z monitorovaných spisov nie je preukázané zabezpečenie povinnosti v zmysle § 30 ods. 6²² zákona č. 305/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktorý ukladá orgánu SPODaSK povinnosť vykonávať opatrenia na vykonávanie a udržiavanie súrodeneckých väzieb.

Príklad dvoch spisov, vrátane nevykonávania opatrení na udržiavanie súrodeneckých väzieb:

1. (anonymizované) – v zariadení je umiestnený na základe nariadenia ústavnej starostlivosti- zlyhanie pestúnskej starostlivosti - umiestnený 30.11.2022 rozsudkom OS (anonymizované) bola zrušená pestúnska starostlivosť na žiadosť pestúanky. Dôvodom boli ťažké výchovné problémy, pre ktoré bol maloletý umiestnený na pobyt v psychiatrickej nemocnici Hraň, odkiaľ si ho už pestúanka odmietla prevziať. V pestúnskej starostlivosti ostala sestra. Okrem sestry, s ktorou bol v pestúnskej rodine ostatnú biologickú rodinu nepozná.

Do zariadenia nastúpil z psychiatrickej liečebne v Hrani v roku 2022, pričom bol nastavený aj na medikamentóznú liečbu. So psychologickú správy 28.3.2023 hovorí o M.T ako o chlapcovi,

¹⁹ § 96b Zákona č. 305/2005 Z. z.

²⁰ „Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v spolupráci so zariadením na výkon rozhodnutia súdu, s obcou a akreditovaným subjektom, ktorý vykonáva opatrenia zamerané na úpravu rodinných pomerov v prirodzenom rodinnom prostredí, vypracúva plán sociálnej práce s rodinou dieťaťa, ktorého súčasťou je sledovanie psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu dieťaťa. Na tento účel najmenej raz za šesť mesiacov navštevuje dieťa v zariadení na výkon rozhodnutia súdu.“

²¹ „Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately najmenej raz za šesť mesiacov predkladá súdu správu o účinkoch opatrení, ktoré boli prijaté na odstránenie dôvodov, pre ktoré bola nariadená ústavná starostlivosť, a informuje súd o možnostiach zrušenia ústavnej starostlivosti alebo zverenia dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti alebo o možnosti osvojenia. Ak je dieťa umiestnené v zariadení na výkon rozhodnutia súdu na základe rozhodnutia o uložení výchovného opatrenia, sleduje orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately účel výchovného opatrenia tak, aby pred uplynutím obdobia, ktoré uviedol súd v rozhodnutí o jeho uložení, informoval súd o plnení účelu výchovného opatrenia.“

²² „Ak sú súrodenci umiestnení v rôznych zariadeniach na výkon rozhodnutia súdu alebo ak sa súrodenec alebo súrodenci dieťaťa umiestneného v zariadení na výkon rozhodnutia súdu nachádzajú v prirodzenom rodinnom prostredí alebo náhradnom rodinnom prostredí, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonáva opatrenia na udržiavanie a rozvíjanie súrodeneckých väzieb.“

ktorý je prosociálne nastavený kooperatívny, pričom prácu treba zamerať na vôľové vlastnosti a zvýšenie sebavedomia.

Genéza dieťaťa: Mal. so svojou sestrou boli umiestnení do CDR Košice odo dňa 13.02.2009, po prijatí do zariadenia boli umiestnení v profesionálnej náhradnej rodine. Rozsudkom OS Trebišov boli zverení do pestúnskej starostlivosti.

Kontakt s biologickou rodinou: - posledné sú z augusta 2023, kedy odoslal listy sestre, v rámci kontaktov je zaznamenaný ako prebiehajúci kontakt v roku 2023 s pestúnskou rodinou. Od august 2023 nie je zaznamenaný kontakt so sestrou.

Súčasťou spisovej dokumentácie dieťaťa je **PSP a vyhodnotenie zo dňa 21.03.2024**. V PSP má maloletý určenú strednú mieru ohrozenia. **Cieľ PSP** je príprava na osamostatňovanie a príprava na dospelosť – opatrenie je motivácia Mareka pri zaraďovaní sa do bežného života.

V PSP - úlohy pre UPSVR v období 07/2023-1/2024 :

- *nadväzovanie a udržiavanie kontaktu s matkou maloletého dieťaťa,*
- *vykonať návštevu dieťaťa mal. dieťaťa v CDR do 1/2024,*
- *v zmysle §32 ods.5 zákona 305/2005 Z.z. poslať súdu správu o spôsobe výkonu ústavnej starostlivosti u mal. dieťaťa.*

Úlohy pre CDR v období 07/2023-1/2024:

- *monitorovať priebeh návštev mal. dieťaťa s matkou a blízkou rodinou,*
- *raz polročne zaslať UPSVR v Trebišove správu o psychickom, fyzickom a sociálnom vývine maloletého,*
- *včasnú hlásenie zmien u maloletého,*
- *v prípade záujmu mal. dieťaťa umožniť kontakt, alebo osobné stretnutie s matkou,*
- *pripravovať maloletého na osamostatňovanie a začlenenie sa do bežného života.*
- *Nadobúdať u maloletého pracovné návyky a pracovné zručnosti*

Plán sociálnej práce je formálny. Úlohy určené v PSP sú zákonnou povinnosťou v zmysle zákona č. 305/2005 z.z. V pláne sociálnej práce je úloha udržiavať vzťah s matkou, s ktorou dieťa nie je v kontakte od útleho veku, ale nie je tam úloha udržiavať kontakt so sestrou, s ktorou má maloletý blízky vzťah.

(anonymizované) – v zariadení je na základe nariadenia ústavnej starostlivosti - zlyhanie pestúnskej starostlivosti - dieťa, ktoré nemá v rodnom liste uvedeného otca, matka je v súčasnej dobe vo výkone trestu. Má dvoch maloletých súrodencov, ktorí sú v náhradnej osobnej starostlivosti v Rimavskej Sobote. Maloletá od 09/2023 nastúpila na SOS služieb a priemyslu v Trebišove

Genéza dieťaťa: Rozsudkom OS Lučenec bola nariadená ÚS realizovaná v CDR v Rimavskej Sobote, Následne rozsudkom OS Rimavská Sobota bola ÚS zrušená a dieťa bolo zverené do pestúnskej starostlivosti, v konaní OS Trebišov bola zrušená pestúnska starostlivosť a nariadený pobyt v CDR SNM. Súd rozhodol na základe návrhu ÚPSVaR, ktorý podal návrh na základe zlého psychického stavu dieťaťa, ktorý bol vyvolaný zlým vzťahom medzi maloletou a pestúňmi. Tí obvinili maloletú, že ich okráda a klame. Na situáciu upozornila škola. Do CDR SNM bola prijatá 15.06.2023. Posledným rozsudkom je rozsudok o nariadení ústavnej starostlivosti, právoplatný dňa 28.09.2023.

Kontakt s rodinou: od umiestnenia je v písomnom kontakte s matkou, ktorá je vo výkone trestu. Posledný list od matky je z decembra 2023, na ten maloletá neodpovedala. S pestúnskou rodinou, v ktorej žila od 2015-2023 nie je v kontakte. V spisovej dokumentácii nie je zaznamenaný kontakt so súrodencami, ktorí sú v náhradnej osobnej starostlivosti.

Plán práce a vyhodnotenie PSP: v spisovej dokumentácii sú tri:

- prvý po vydaní NO 15.06.2023,
- druhý PSP 30.07.2023-30.12.2023,
- tretí PSP od 01.01.2024 – súčasťou je vyhodnotenie.

Cieľ posledného PSP mal. je zameraný na kontakt s matkou a príbuznými a postupná príprava na osamostatňovanie.

Opatrenie na splnenie daného cieľa je písomný, resp. telefonický kontakt s matkou a rozvoj sebaobslužných činností.

Na konci PSP je zhodnotenú splnenie úloh zameraných na cieľ. Zo sekcie kontaktu s rodinou vyplýva, že posledné kontakty s matkou boli: list zo strany matky, 26.03.2024 boli zaslané fotky pre matku zo strany CDR, 20.06.2024 video-chat s matkou – po prihlásení sa – matka odmietla s dcérou kontaktovať a hovor bol ukončený. Nie je zaznamenané žiadne konanie za účelom udržiavania kontaktu so súrodencami.

Opatrenie komisára pre deti

7. **CDR:** Zabezpečiť vzdelávanie zamestnancov CDR v otázke vyhodnocovania súrodeneckých väzieb, spôsobe udržiavania súrodeneckých väzieb v súlade s právnou úpravou (v prípade potreby požiadať o podporu vo veci vzdelávania zriaďovateľa).

Termín plnenia: priebežne

8. **CDR:** Zabezpečiť prehľadné vedenie spisovej dokumentácie v časovom slede; zabezpečiť aby sa v spise nachádzala kompletná dokumentácia týkajúca sa maloletého; Dbáť na individualizáciu a účelnosť pri vypracovaní PSP – aby individualizovali jednotlivcov, preukazovali konkrétne vykonané kroky (psychologické sedenia, kontakt s rodinou dieťaťa, konkrétne kroky pre udržiavanie súrodeneckých väzieb prostredníctvom cielených sedení pre posilňovanie súrodeneckej väzby, konkretizované postupy plánu osamostatnenia dieťaťa, sanácie a pod.).

Termín plnenia: bezodkladne

2.4. Prostredie a materiálne podmienky zariadenia

2.4.1. Priestory pre samostatne usporiadané skupiny

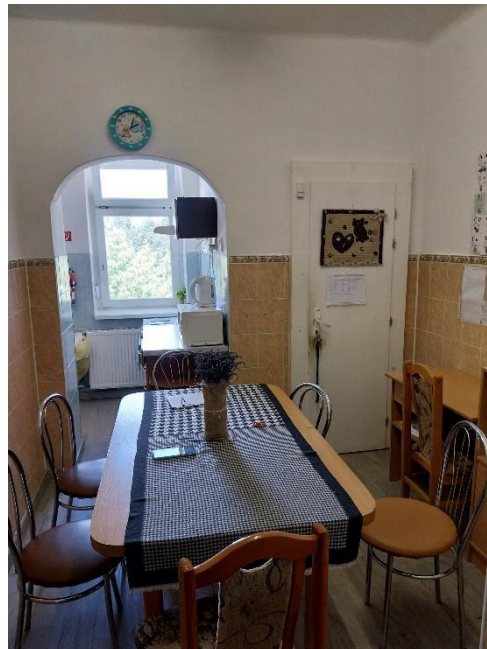
Priestory samostatne usporiadaných skupín sa nachádzajú v rodinných domoch, disponujú sociálnymi zariadeniami pre chlapcov a pre dievčatá, kompletne vybavenou kuchyňou, jedálňou, obývačkou a detskými izbami.

Každé dieťa má svoju skriňu, kde si ukladá svoje oblečenie a osobné veci. V izbách je umiestnený aj písací stôl. Detské izby pôsobili príjemným, útulným dojmom a obsahovali množstvo osobných vecí detí, deti si ich mohli čiastočne upraviť podľa svojich predstáv. Dvere na detských izbách sa z bezpečnostných dôvodov nezamykajú – ani nie je umožnené ich deťmi zamknúť.

Zariadenie sa snaží čo najviac minimalizovať inštitucionálne pôsobenie CDR. V priestoroch sa monitoringom nenašli žiadne mreže na oknách alebo dverách. Priestory v skupinách pôsobia rodinným dojmom. Priestory boli čisté, udržiavané, bez viditeľného zanedbania. Celkové vybavenie priestorov v skupinách hodnotíme veľmi pozitívne.

V zariadení nie sú nainštalované žiadne odpočívacie zariadenia, ani mreže na oknách. Kamery sú len vo vonkajších priestoroch a chodbách.

Obrázky č. 1 – 3: Priestory na skupinách (izba a jedáleň)

2.4.2. Priestory určené na osobnú hygienu

Sociálne zariadenia boli čisté a zachovalé, poskytujúce dostatok priestoru.

Dvere na sociálnych zariadeniach nie je možné z bezpečnostných dôvodov zamknúť, dokonca ani zavrieť, nakoľko kľučky boli odstránené. Vane a sprchy sú opatrené závesmi.

Toalety a kúpeľne by však mali byť vybavené prvkami na ochranu súkromia.²³ V závislosti od rozumovej a vôľovej vyspelosti dieťaťa, by dieťa malo mať možnosť uzamknúť sa počas hygieny, napríklad pomocou otočných zámkov, ktoré môže personál z bezpečnostných dôvodov otvoriť zvonku.

Obrázok č. 4 – 6: Priestory sociálnych zariadení

---

²³ „Každý rezident by měl mít svůj osobní uzamykatelný prostor, ve kterém si může uchovávat své osobní věci, a měl by se moci oblékat, svlékat, umýt, osprchovat a vykoupat v podmínkách respektujících jeho intimitu.“ Rada Európy / Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT), Informačný prehľad: Osoby zbavené slobody v zariadeniach sociálnej starostlivosti. Bod 10. Dostupné na: <https://rm.coe.int/1680a8ae64>.

Opatrenie komisára pre deti

9. **CDR:** Zabezpečenie možnosti uzamykania sa v priestoroch kúpeľní, toaliet, napr. formou otočných zámkov, ktoré v prípade potreby je možné z vonku otvoriť.
Termín plnenia: do 3 mesiacov

3. Prehľad opatrení komisára pre deti

3.1. Prehľad opatrení

Termín plnenia	Prijaté opatrenie
Bezodkladne	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="448 450 1412 696">• Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny: Z dôvodu častých a dlhodobých konfliktov medzi vedením CDR a zamestnancami (ktoré CDR neviem samostatne vyriešiť) sa odporúča realizovať nápravu, napr. prostredníctvom spolupráce s vedením a zamestnancami zariadenia, ktorí by hľadali vhodné postupy riešenia danej situácie. (Opatrenie č. 1, bod 2.1.1.) <li data-bbox="448 696 1412 1122">• Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny: Prostredníctvom príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vykonávať v PNR (anonymizované) v období 6 mesiacov pravidelné neohlásené návštevy min. 1 x mesačne, a v rovnakých intervaloch vykonať rozhovory s maloletými deťmi umiestnenými v PNR bez prítomnosti PNR, za účelom prezistenia, či PNR vykonávajú starostlivosť riadne, a či je v ich domácnosti vhodné prostredie pre zdravý psychický, fyzický vývin maloletých detí (záznam zo závermi z vykonanej návštevy posielat' bez zbytočného odkladu na vedomie komisárovi pre deti). (Opatrenie č. 2, bod 2.1.2.) <li data-bbox="448 1122 1412 1547">• CDR: min. 1 x mesačne vykonávať neohlásené návštevy v profesionálnych náhradných rodinách zariadenia a viesť rozhovory s deťmi umiestnenými v týchto rodinách bez prítomnosti profesionálnych náhradných rodičov, a prípadné oznámenia detí o nevhodnom správaní profesionálnych náhradných rodičov bezodkladne riešiť s ÚPSVaR, orgánmi činnými v trestnom konaní, generálnou prokuratúrou SR, resp. inými vhodnými inštitúciami podľa povahy zistení a viesť záznamy o takýchto návštevách a rozhovoroch s maloletými umiestnenými u profesionálnych náhradných rodičov. (Opatrenie č. 3, bod 2.1.2.) <li data-bbox="448 1547 1412 1760">• CDR: Prehodnotiť vnútornú politiku odoberania mobilných telefónov. Zariadenie by malo umožniť dieťaťu nad 15 rokov disponovať telefónom bez zásadnejších obmedzení. Obmedzenie používania telefónov môže byť uplatňované, ale malo by byť individualizované a určené na základe konkrétnych pravidiel. (Opatrenie č. 5, bod 2.2.3) <li data-bbox="448 1760 1412 1939">• CDR: Zabezpečiť zverejnenie kontaktov na nezávislé dozorujúce a kontrolné orgány a inštitúcie, a súčasne poučiť a informovať deti o možnostiach podávať sťažnosti a podnety týmto externým subjektom (aj deťom v profesionálnych rodinách). (Opatrenie č. 6, bod 2.3.4.)

	<ul style="list-style-type: none"> • CDR: Zabezpečiť prehľadné vedenie spisovej dokumentácie v časovom slede; zabezpečiť aby sa v spise nachádzala kompletná dokumentácia týkajúca sa maloletého; Dbať na individualizáciu a účelnosť pri vypracovaní PSP – aby individualizovali jednotlivcov, preukazovali konkrétne vykonané kroky (psychologické sedenia, kontakt s rodinou dieťaťa, konkrétne kroky pre udržiavanie súrodeneckých väzieb, konkretizované postupy plánu osamostatnenia dieťaťa, sanácie a pod.). (Opatrenie č. 8, bod 2.3.6.)
Priebežne	<ul style="list-style-type: none"> • CDR: Zabezpečiť vzdelávanie zamestnancov CDR v otázke vyhodnocovania súrodeneckých väzieb, spôsobe udržiavania súrodeneckých väzieb v súlade s právnou úpravou (v prípade potreby požiadať o podporu vo veci vzdelávania zriaďovateľa). (Opatrenie č. 7, bod 2.3.6.)
Do 1 mesiaca	<ul style="list-style-type: none"> • CDR: Prehodnotiť a upraviť interné pravidlá upravujúce vychádzky maloletých napr. obdobnou formou ako má vyššie popísané zariadenie (CDR Trnava), a poskytnúť tak deťom dostatočnú mieru slobody najmä v závislosti od ich veku a rozumových schopností, a oznámiť komisárovi pre deti nové pravidlá upravujúce vychádzky. (Opatrenie č. 4, bod 2.2.2.)
Do 3 mesiacov	<ul style="list-style-type: none"> • CDR: Zabezpečenie možnosti uzamykania sa v priestoroch kúpeľní, toaliet, napr. formou otočných zámkov, ktoré v prípade potreby je možné z vonku otvoriť. (Opatrenie č. 9, bod 2.4.2.)